

Kui autoriõiguse omaja on rakendanud kaudlisamist (*framing*) takistavaid piiravaid meetmeid või nõudnud nende rakendamist, on juhul, kui teos paigutatakse selle meetodi abil kolmanda isiku veebisaidile, tegemist selle teose uuele üldsusele kättesaadavaks tegemisega

Selliseks üldsusele edastamiseks peab seega olema autoriõiguse omaja luba

Saksamaal asuv sihtasutus Stiftung Preußischer Kulturbesitz (SPK) haldab Deutsche Digitale Bibliotheki, mis on Saksamaa kultuuri- ja teadusasutuste vahelise võrgustikuna toimiv kultuurile ja teadmistele keskendunud digitaalne raamatukogu. Selle raamatukogu veebisait sisaldab linke selles võrgustikus osalevate asutuste veebiportaalides hoitavatele digitaalsetele infoallikatele. Deutsche Digitale Bibliothekis, mis on nagu „digitaalne vaateaken“, hoitakse üksnes pisipilte (*thumbnails*) ehk piltide selliseid versioone, mille suurus on originaalsuurusega võrreldes vähendatud.

VG Bild-Kunst, kes on Saksamaal visuaalse kunsti valdkonnas autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioon, on nõus sõlmima SPKga litsentsilepingu oma teostekataloogi pisipiltide kujul kasutamiseks andmiseks, juhul kui leping sisaldab tingimust, mille kohaselt kohustub SPK rakendama lepingu esemeks olevate teoste kasutamisel tõhusaid tehnilisi meetmeid, et takistada Deutsche Digitale Bibliotheki veebisaidil nendest teostest kuvatavate pisipiltide kaudlisamist (*framing*)¹ kolmandate isikute poolt.

Leides, et selline lepingutingimus ei ole autoriõiguse seisukohast mõistlik, esitas SPK Saksamaa kohtusse hagi, paludes tuvastada, et VG Bild-Kunst peab vaidlusaluse litsentsi andma ilma, et selle andmise tingimuseks oleks kaudlisamist takistavate meetmete rakendamine².

Selles kontekstis palus Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) Euroopa Kohtul selgitada, kas sellist kaudlisamist tuleb käsitada üldsusele edastamisena direktiivi 2001/29³ tähenduses: jaatava vastuse korral oleks VG Bild-Kunstil võimalik kohustada SPKd neid meetmeid rakendama.

Euroopa Kohtu suurkoda otsustas, et juurdepääsupiiranguteta veebisaidil autoriõiguse omaja loal üldsusele kättesaadavaks tehtud autoriõigusega kaitstud teoste paigutamine kaudlisamise meetodil teisele veebisaidile on käsitatav üldsusele edastamisena, kui seda tehakse kõrvale kaudlisamise eest kaitsvatest meetmetest, mille autoriõiguse omaja on võtnud või mille võtmist ta on nõudnud.

¹ Kaudlisamise meetod (*framing*) seisneb selles, et veebisaidi leheküljel jagatakse mitmeks paneeliks ja ühel neist kuvatakse klõpsuga aktiveeritava lingi või allikobjekti otse kuvava lingi (*inline linking*) abil teiselt saidilt pärinev element, et varjata selle veebisaidi kasutajate eest selle elemendi originaalkeskkonda.

² Saksa õiguse kohaselt on autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioonidel kohustus anda igapähele, kes seda taotleb, mõistlikel tingimustel litsents, et kasutada õigusi, mille haldamine neile organisatsioonidele üle on antud. Saksa kohtupraktika kohaselt võivad aga autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioonid litsentsi andmisest erandina keelduda tingimusel, et see keeldumine ei ole käsitatav monopoolse seisundi kuritarvitamisena, ning juhul, kui litsentsitaotluse nõudele saab vastu seada ülekaaluka õigustatud huvi.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 3 lõike 1 kohaselt on liikmesriigid kohustatud nägema ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele.

Euroopa Kohtu hinnang

Kõigepealt märkis Euroopa Kohus, et kaudlisamise kontekstis ei ole teoste suuruse muutmisel tähtsust hinnangu andmisel sellele, kas tegemist on üldsusele edastamise toiminguga, juhul kui teoste originaalelemendid on tajutavad.

Järgmiseks tõi Euroopa Kohus esile, et ühest küljest kujutab kaudlisamise meetod endast üldsusele edastamise toimingut, kuna selle tulemusel tehakse kuvatud element kättesaadavaks kõigile veebisaidi potentsiaalsetele kasutajatele. Teisest küljest tuletas ta meelde, et kuivõrd kaudlisamise meetod kasutab sama tehnilist vahendit kui see, mida juba kasutati kaitstud teose üldsusele edastamiseks algsel veebisaidil, ehk interneti, ei ole selle edastamise puhul täidetud uue üldsuse tingimus, ja seega ei ole selle puhul tegemist „üldsusele“ edastamisega direktiivi 2001/29 tähenduses.

Euroopa Kohus täpsustas siiski, et see järeldus on kohaldatav ainult olukorras, kus juurdepääsu asjaomastele teostele algsel veebisaidil ei takista mingid piiravad meetmed. Sellises olukorras on õiguste omaja nimelt algusest peale lubanud oma teoseid edastada kõigile internetikasutajatele.

Euroopa Kohus rõhutas aga, et kui õiguste omaja on algusest peale rakendanud oma teoste avaldamist piiravaid meetmeid või nõudnud nende rakendamist, siis ei ole ta nõustunud sellega, et kolmandad isikud võiks tema teoseid üldsusele piiranguteta edastada. Ta on vastupidi soovinud, et üldsus, kellel on võimalik nende teostega tutvuda, piirduks ainult konkreetse veebisaidi kasutajatega.

Seetõttu otsustas Euroopa Kohus, et kui autoriõiguse omaja on rakendanud kaudlisamise vastaseid piiravaid meetmeid või nõudnud nende rakendamist, on juhul, kui tema teos paigutatakse selle meetodi abil kolmanda isiku veebisaidile, tegemist selle teose „uuele üldsusele kättesaadavaks tegemisega“. Selliseks üldsusele edastamiseks on seega vaja saada asjaomaste õiguste omajate luba.

Vastupidine seisukoht tähendaks edastamisõiguse ammendumise põhimõtte tunnistamist. Selline põhimõte võtaks autoriõiguse omajalt võimaluse nõuda oma teose kasutamise eest nõuetekohast tasu. Niisiis kõigutaks selline seisukoht õiglast tasakaalu, mida digitaalses keskkonnas tuleb säilitada ühelt poolt autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste omajatele tagatud intellektuaalomandi kaitse ja teiselt poolt kaitstud objekti kasutajate huvide ja põhiõiguste kaitse vahel.

Viimaks täpsustas Euroopa Kohus, et autoriõiguse omajal ei tohiks olla võimalik piirata oma nõusolekut kaudlisamiseks muul viisil kui tõhusate tehniliste meetmete abil. Selliste meetmete puudumisel võiks nimelt olla raske kontrollida, kas õiguse omaja soovis keelata oma teoste kaudlisamist.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106